

Encara més i més guerra

Els conflictes bèl·lics no s'han aturat mai al llarg de la història i per això no és estrany que la literatura en begui un cop i un altre

Núria Cadenes, Maria Escalas i Roser Vidal han publicat tres novel·les en què la guerra té un protagonisme de gruix variat

LLUÍS LLORT - BARCELONA

La guerra marca amb mort, foc, dolor i pèrdua les societats que la pateixen. I el trauma va més enllà dels que la van viure. Per tot plegat, no és estrany que sempre es vagin publicant novel·les amb un fons de guerra. En pocs mesos, com a mínim tres autores catalanes han publicat una novel·la amb tema bèl·lic.

Núria Cadenes (Barcelona, 1970), autora de novel·les biogràfiques, negres i històriques, entre d'altres, va guanyar el darrer premi Proa amb *Qui salva una vida*. Amb el seu estil, ja característic, ple d'oralitat, de ritmes interns, amb un registre ric i precís i imatges potents, Cadenes narra com, en un moment en què la violència i la por dominen Europa, durant la Segona Guerra Mundial, un grup de persones –sense importar edat, origen, religió ni ideologia– s'uneixen per crear una xarxa d'evasió a la Cerdanya i salvar tota mena de fugitius del feixisme. L'autora fa un homenatge al coratge anònim en uns temps, els presents, en què el feixisme, es podria dir que global, està cada cop més tristament consolidat.

Maria Escalas (Palma, 1969) és música professional i n'ensenya, però té una segona passió, la literatura. Va debutar en novel·la el 2016 i ara presenta el seu cinquè títol, *No va quedar res. Llers, el poble que va volar pels aires* (Ara Narrativa). A través de capítols breus i episòdics, amb una veu que s'adapta a cada personatge que protagonitza cada trama, i amb documents reals afegits, Escalas explica com el 8 de febrer del 1939, amb la Guerra Civil gairebé perduda, membres de l'exèrcit republicà, abans de marxar de Llers, van fer esclatar el polvorí emplaçat a l'església del poble empordanès. I el poble va desaparèixer. Literalment. Partint d'aquest moment tràgic i de la documentació consultada –com consta a la bibliografia–, l'autora reconstrueix els fets a través de personatges anònims i figures conegudes i ens fa viatjar als dies previs i posteriors a l'explosió, mostrant com l'absurditat de la guerra transforma per sempre els qui la viuen.

Roser Vidal (Madrid, 1954), és ginecòloga (jubilada) i, quan va poder, va desenvolupar la seva passió literària, de mica en mica. Presenta *La rectoria*, la quarta novel·la que, des que va debutar el 2017, publica a Quorum Llibres. La quarta ambientada al Camp de Tarragona i protagonitzada per la forense Gemma Caldentey i l'inspector dels Mossos Manel Font.

Fent unes obres privades de restauració a la paret que separa l'església de la rectoria d'un poble gairebé abandonat, apareixen dos esquelets. Un d'una dona que podria ser d'època medieval. L'altre, d'un nadó de la postguerra civil.

Vidal combina –amb gust i ritme, una bona tensió narrativa i una llengua molt pertinent– trames i personatges de diferents èpoques. Afegeix amb mesura informacions sobre temàtiques variades: la crueltat de la guerra als pobles petits, el robatori de nadons, la connivència de l'Església i de l'Opus amb els capellans pederastes, l'Alzheimer... Tot conduït per una parella de protagonistes prou original que l'autora sovint relega a un segon pla per primar la força de les trames.